

ARHEOLOGIA MOLDOVEI LA BILANȚUL UNEI JUMĂTĂȚI DE SECOL DE LA APARIȚIE

DE

VICTOR SPINEI

Keywords: *Arheologia Moldovei, Institute of Archaeology of Iași, modern methodology, expectations.*

S-au scurs 50 de ani de la editarea primului număr al *Arheologiei Moldovei*, prilej de a scruta segmentele revelatoare ale drumului parcurs de periodic și de a prefigura un traseu evolutiv pentru viitorul apropiat, în consonanță cu imperatiivele științifice de pe plan național și internațional. A fost o cale sinuoasă, presărată cu reușite și satisfacții, dar și cu neîmpliniri, disfuncționalități sau decepții. Cu toate că nu agreăm verdictele cu tentă emfatică și retorică, vom aprecia că *Arheologia Moldovei* reprezintă un punct de referință și, poate, chiar mai mult, un vector sau o piatră de hotar în sfera valorificării și diseminării rezultatelor cercetărilor de teren din arealul românesc est-carpatic.

Interesul pentru vestigiile vremurilor revoluate din spațiul moldav datează încă din ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, amplificându-se în prima jumătate a veacului următor, dar fără să reflecte o reală maturitate științifică, în concordanță parțială cu derularea demersurilor savante din țările învecinate. Explorarea relicvelor arheologice recuperate prin cercetări cu caracter metodic sau întâmplător nu a fost însoțită în cele mai numeroase cazuri de publicarea lor la un standard apropiat de normele cărțurărești. Perspective sporite în acest sens s-au conturat atunci când profesorul Orest Tafralescu de la Universitatea din Iași a inițiat în 1927 editarea periodicului *Arta și Arheologia*, a cărui apariție s-a suspendat în 1938, la un an după decesul fondatorului ei. Chiar dacă denumirea era de natură să sugereze o pondere egală a celor două discipline nominalizate în titlu, structura revistei s-a axat prioritar pe domeniul artei, specialitatea predilectă a editorului său, făcând loc numai arareori materialelor arheologice, desigur și pentru faptul că, în anii interbelici, în vechea capitală a Moldovei activau prea puțini specialiști capabili să asigure o colaborare doctă în paginile publicației.

După cea de-a doua conflagrație mondială, cooptarea în învățământul universitar ieșean a unor specialiști formați la Alma mater din capitală, de talia lui Mircea Petrescu-Dîmbovița și Dumitru Tudor, a condus la revigorarea treptată a interesului pentru arheologia preistorică și clasică, materializată, între altele, prin inserarea în paginile unor periodice cu sumar compozit (*Studii și cercetări științifice, Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași*) a câtorva articole cu suport informativ bazat pe cercetarea arheologică. Reorganizarea Muzeului de Antichități în 1952 și crearea unui Sector de Istorie Veche și Arheologie în 1953, în cadrul Institutului de Istorie și Filologie, subordonat Filialei Iași a Academiei Populare Române, a fost de natură să mărească potențialul de cercetare în domeniul istoriei vechi, ce avea nevoie imperioasă de publicații de specialitate pentru fructificarea rezultatelor propriilor investigații, cu atât mai mult cu cât, până la începutul deceniului al șaptelea al secolului al XX-lea, în marile centre universitare românești nu existau periodice cu profil arheologic decât la București: *Studii și cercetări de istorie veche*, fondat în 1950, *Materiale și cercetări arheologice*, inițiat în 1953, și *Dacia*, reluată în 1957 după o întrerupere de circa un deceniu, determinată de instalarea regimului totalitar.

Sesizând necesitatea înființării unui periodic aferent prospectării și publicării vestigiilor arheologice, provenind din spațiul cuprins între Carpații Orientali și Prut, profesorul Mircea Petrescu-Dîmbovița – titularizat în 1956 la Facultatea de Istorie și Filologie a Universității „Al. I. Cuza” și, din același an, director al Muzeului de Antichități, redenumit Muzeu de Istorie a Moldovei în anul următor – a întreprins demersuri

persuasive la autoritățile academice și administrative din capitală pentru a obține aprobarea apariției unei asemenea reviste.

Cel dintâi număr al periodicului a văzut lumina tiparului în anul 1961, în cadrul Editurii Academiei Republicii Populare România, care și-a asumat în mod constant tipărirea sa, inclusiv după 1990, odată cu preluarea numelui de Editura Academiei Române. Pe lângă redactorul responsabil, Mircea Petrescu-Dîmbovița, la configurarea unui profil elevat al revistei un aport însemnat a revenit lui Adrian Florescu, a cărui acribie și meticulozitate s-au dovedit benefice, astfel că, fără să ne erijăm într-un *laudator temporis acti*, putem aprecia că *Arheologia Moldovei* a etalat *in statu nascendi* o ținută europeană, respirând un aer matur, fără obișnuita perioadă de gestație și fără dibuiri diletantiste.

La munca anevoioasă de colectare și selectare a materialelor, ca și de transpunere a textelor propriu-zise și a ilustrației adiacente normelor redacționale proprii, și-au adus contribuția de-a lungul anilor în special redactorii responsabili (Mircea Petrescu-Dîmbovița, Virgil Mihailescu-Bîrliba, Dan Gh. Teodor, Victor Spinei), secondați de redactorii responsabili adjuncți și de secretarii de redacție ai revistei (Adrian Florescu, Ion Ioniță, Constantin Iconomu, Costel Chiriac, Cornelia-Magda Mantu[-Lazarovici] și George Bodi), sprijiniți – în mai mică sau mai mare măsură – de ceilalți membri ai Comitetului de redacție (Alexandru Andronic, Nicolae Gostar, Silviu Sanie, Vasile Chirica, Dan Monah, Gheorghe Postică, Victor Cojocaru și Adrian Poruciu) și uneori de alți cercetători ai Institutului de Arheologie. Începând de la numărul XXVII, aferent anului 2004, revista dispune și de un Colegiu de redacție, în care au fost cooptați cercetători de notorietate din țară și străinătate: John Chapman, Falko Daim, Linda Ellis, Ion Ioniță, Friedrich Lüth, Gheorghe Postică, Silviu Sanie, Wolfram Schier, Dan Gh. Teodor, Gerhard Trnka și Alexandru Vulpe, ale căror sugestii pentru îmbunătățirea calității textelor s-au dovedit adesea benefice.

De-a lungul anilor, în sumarul periodicului ieșean s-au regăsit, pe lângă membrii colectivului Institutului de Arheologie (Anton Nițu, Eugenia Neamțu, Marilena Florescu, Silvia Teodor, Rodica Popovici, Felicia Monah, Costică Asăvoaie, Alexander Rubel, Dan Aparaschivei, George Bilavschi, Lucian Munteanu etc., în afara celor din Comitetul de redacție, nominalizați mai sus) și ai corpului didactic al Facultății de Istorie [-Filozofie] a Universității „Al. I. Cuza” (Marin Dinu, Attila László, Nicolae Ursulescu, Mihai Vasilescu, Lucrețiu Mihailescu-Bîrliba, Iulian Moga etc.), foarte mulți arheologi, antropologi și paleozoologi de prestigiu din România (Constantin Mătase, Olga Necrasov, Dumitru Tudor, Kurt Horedt, Emil Condurache, Mircea Rusu, Bucur Mitrea, Octavian Iliescu, Constantin Preda, Corina Nicolescu, Ion Horațiu Crișan, Maria Cristescu, Vasile Palade, Gavrilă Simion, Sergiu Haimovici – care nu mai sunt printre noi, secondați de Alexandru Vulpe, Ion Glodariu, Vasile Ursachi, Mircea Babeș, George Trohani, Marin Cârțumaru, Valeriu Sîrbu, Paraschiva-Victorița Batariuc, Viorel M. Butnariu, Florin Curta, Luminița Bejenaru, Ruxandra Alaiba, Alexandru Madgearu, Bogdan Petru Niculică etc.) și Basarabia (Pavel Bârne, Vasile Grossu, Victor Sorochin, Ilie Borzian – trecuți în altă lume, ștafeta fiind preluată de Gheorghe Postică, Eugen Sava, Vlad Ghimpu, Ion Tentiuc, Igor Corman, Vlad Vornic, Sergiu Musteață, Ludmila Bacumenco etc.), dar și tineri de perspectivă, precum și numeroși cercetători străini de notorietate internațională (Jaroslav Kudrnáč, Guy Racht, Mikulas Dušek, Olaf Höckmann, Kenneth Honea, Gerhard Wirth, E. T. Tsvek, Linda Ellis, Jurgen Untermann, Nikolaus Boroffka etc.).

În pofida numelui său, ce ar sugera o delimitare a diapazonului spațial, *Arheologia Moldovei* nu și-a axat perimetrul interesului numai la arealul est-carpatic, ci l-a depășit constant prin teme abordate atât de arheologii români, cât și de cei străini. În paginile sale au fost incluse studii și materiale referitoare la un registru cronologic foarte larg, începând cu paleoliticul și terminând cu Evul Mediu târziu, fiind inserate atât articole de sinteză, cât și rapoarte de săpături, la care s-au adăugat note privind piese de proveniență diversă sau dedicate unor dezbateri științifice de interes mai larg. O pondere relativ constantă a avut prezentarea rezultatelor campaniilor de săpături din unele așezări și necropole, unde s-au întreprins cercetări ample și fructuoase, precum cele de la Iași, Suceava, Băiceni, Lețcani, Bogdănești, Ciolănești din Deal, Mitoc, Cucorâni, Hudum, Barboși-Galați, Epurenii, Mălești, Lozna, Izvoare, Poiana, Siret, Scânteia, Pocreaca, Tăcuta, Brădicești, Negoiești, Orheiul Vechi, Brăviceni, Banca etc. Concomitent s-a realizat publicarea analitică a unor depozite de obiecte și de tezaur monetare, cu relevanță istorică deosebită, ca cele provenind de la Voinești, Oțeleni, Cotu Morii, Vovriești, Oboreceni, Traian etc.

Colaboratorilor *Arheologiei Moldovei* li se datorează, totodată, remarcabile studii de sinteză, care conturează concludiv realitățile etnico-demografice, economico-sociale și confesionale din ținuturile est-carpatic și din teritoriile limitrofe. Menționăm în acest sens lucrările de analiză minuțioasă și de largă erudiție privind culturile Criș, Ceramicii lineare, Precucuteni, Cucuteni, Amforelor sferice, Monteoru, Sântana de

Mureș-Cerneahov, ca și cele dedicate civilizației geto-dacice, celtice, grecești, romane, bizantine și medievale, migrațiilor indo-europenilor, cimerienilor, sciților, slavilor, ungarilor și turanicilor, contactelor populației autohtone cu triburile alogene, religiei și reprezentărilor de cult orientale, geto-dacice, romane și creștine, artei tracice și medievale, circulației monedei grecești, dacice, romane și bizantine, ca și a fibulelor, aplicilor, opaițelor, sticlării și cahlilor, planimetriei reședințelor domnești și boierești, exploatării sării, istoriei cercetărilor arheologice întreprinse de specialiștii ieșeni etc.

Începând de la cel de-al VII-lea număr, corespunzător anului 1972, periodicului i s-a adăugat o rubrică de recenzii și note bibliografice, devenită tot mai bogată și mai diversă de la volum la volum, unde au fost prezentate și evaluate nu numai lucrări tipărite în România, ci și apărute dincolo de hotare, de regulă acoperind un câmp tematic tangent preistoriei și istoriei antice și medievale a regiunilor carpato-dunărene. Majoritatea materialelor incluse în *Arheologia Moldovei* au fost publicate în română, toate studiile dispunând însă un de rezumat într-o limbă de circulație internațională.

În afară de materialele dedicate valorificării materialului arheologic, revista a beneficiat și de studii conexe unor discipline colaterale, precum numismatica, sigilografia și epigrafia. Pe lângă aceasta, publicația a fost receptivă și la domenii având legături tematice cu arheologia: istoria antică și medievală, etnologia, lingvistica, utile arheologului pentru amplificarea și diversificarea percepțiilor sale cognitive.

De la începuturile sale publicația ieșeană a manifestat propensiune pentru cercetările de factură pluridisciplinară, pe atunci adevărată operă de pionerat, găzduind în paginile ei studii aferente paleofaunei și paleoantropologiei, pentru ca în anii următori să facă loc și contribuțiilor privind analizele metalografice, de polen, țesături etc.

În primele decenii de la fondarea sa, cu toate că fusese concepută drept anuar, din diverse motive, independente de voința Comitetului de redacție, revista nu a dispus de un regim firesc de apariție, fiind tipărită uneori cu intermitențe mari, de trei-cinci ani între volume, astfel că în perioada 1961–1988 nu au văzut lumina tiparului decât zece numere, dintre care unul dublu (II–III, 1964). De-abia din 1989, grație înțelegerii și sprijinului primit din partea direcției Editurii Academiei Române, s-a reușit să i se asigure o periodicitate normală, din anul respectiv și până în 2010 ajungând în rafturile bibliotecilor 21 de tomuri, numai un singur număr fiind dublu, corespunzător la doi ani calendaristici (XXIII–XXIV, 2000–2001). În ultimii ani conducerea Institutului de Arheologie și Comitetul de redacție al revistei a încercat să mobilizeze cercetătorii instituției și colaboratorii săi apropiați pentru a se evita întârzierile de tipărire, concomitent cu lărgirea spectrului tematic și asigurarea unui nivel ridicat al materialelor din sumar.

În paralel cu aceasta s-au depus mari eforturi pentru asigurarea unui schimb dinamic și eficient cu publicațiile de același profil ale institutelor, universităților și muzeelor din țară și străinătate. În prezent, beneficiind și de asistența conducerii Filialei Iași a Academiei Române, Institutul de Arheologie este în măsură să întrețină relații de schimb al periodicului cu circa 250 parteneri din străinătate, în timp ce Biblioteca Academiei Române expediază unor prestigioase biblioteci de peste hotare alte aproximativ 50 de exemplare, prin aceasta *Arheologia Moldovei* numărându-se printre publicațiile din sfera științelor umaniste din țară cu cea mai bună circulație în afara granițelor. Stăruind în această direcție, am avut în vedere preceptul că o carte care nu circulă practic nu există, sau, mai exact, contează doar pe listele birocratice ale serviciilor administrative, dar este ignorată de cercurile savante.

Dincolo de indubitabilele împliniri și de prestigiul dobândit în țară și străinătate, suntem conștienți că mai sunt multe de făcut pentru asigurarea unui standard calitativ comparabil cu cel dobândit de cele mai prestigioase publicații de profil de pe alte meridiane, atât din punct de vedere al conținutului intrinsec al materialelor publicate, cât și în ceea ce privește ținuta grafică generală. Ar fi de dorit ca sumarul periodicului Institutului de Arheologie să cuprindă și studii cu caracter teoretic asupra domeniului arheologiei, a metodologiei investigațiilor de teren și a interpretării polivalente a complexelor și exponatelor descoperite, de racordare a realităților cercetării arheologice românești la fluxul acelorora de pe plan mondial, precum și dezbateri neconvenționale consacrate curentelor istoriografice ce polarizează interesul specialiștilor din marile centre de cercetări europene și americane. S-ar impune, de asemenea, atragerea mai multor colaborări externe de ținută, care să contribuie la sporirea atractivității tablei de materii. Desigur, acest lucru nu este deloc facil, întrucât în majoritatea țărilor europene, la fel ca și în România, se înregistrează în ultimele decenii o debordantă luxurianță a periodicelor. Fără a contesta anumite laturi pozitive ale acestui fenomen, opinăm că disponibilitatea excesivă a spațiului tipografic conduce, în multe situații, la o diminuare a nivelului calitativ al tipăriturilor, în conformitate cu modul de exteriorizare a binomului cerere-ofertă, ceea ce era previzibil, în condițiile în care numărul cercetărilor nu a sporit în aceeași progresie cu volumul publicațiilor.

Totodată, pledăm pentru oportunitatea inserării unui număr mai mare de studii în limbi de circulație internațională, dar potrivit unei selecții riguroase, întrucât, după cum se constată uneori, traducerea lucrărilor cu curențe de documentare sau interpretare proiectează o lumină defavorabilă pentru istoriografia națională și îi prejudiciază imaginea. Pe de altă parte, se impune responsabilitate și în privința acurateții traducerilor, inclusiv în cazul rezumatelor studiilor.

Precum este îndeobște cunoscut, pentru publicațiile cu profil arheologic, virtuțile grafice ale tipăriturii sunt vitale, întrucât, ca și în cazul exegezilor din domeniul istoriei artelor, materialul ilustrativ susține și credibilizează aprecierile din textul propriu-zis. Din păcate, multe din editurile din România, care își asumă patronarea cărții științifice, nu își pot permite, din cauza restricțiilor financiare, să tipărească tomuri etalând exigență ridicată în privința ilustrației, asemenea curențe – poate mai pregnante decât cele constatate în țările învecinate – fiind imputate și *Arheologiei Moldovei* de către colegii din străinătate. Precaritățile situației economice din țară, ce păreau efemere, dar care se dovedesc endemice, amplificate uneori de ignoranța factorilor decizionali, ne fac sceptici că se vor putea produce prea curând remedieri structurale în cazul problemelor vizate. În fond, *nemo dat quod non habet*.

Într-o ordine de idei convergentă, avem senzația că, în pofida faptului că pentru anumite aspecte sunt perceptibile progrese, în ansamblu se înregistrează o accentuare a decalajului calitativ în raport cu publicațiile cu profil similar apărute pe alte meridiane, al căror curs evolutiv s-a înscris într-o orbită cu dinamică mult mai alertă, observație care – *mutatis mutandis* – s-ar putea extrapola și spre alte sfere ale vieții culturale și științifice din țară. Nu ar fi în folosul nimănui dacă, printr-o eventuală contaminare de euforia festivă a marcării evenimentului aniversativ, am escamota problemele litigioase sau neagreabile, mistificare ce ar putea conduce spre o nedorită atitudine letargică de automulțumire.

Arheologia Moldovei nu reprezintă singura publicație a Institutului de Arheologie din Iași, care se preocupă și de editarea mai multor serii de volume monografice sau culegeri de studii. Cea mai veche dintre acestea este *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, inițiată în 1987 de dr. Vasile Chirica, din care, până la sfârșitul anului 2010 fuseseră tipărite 22 de volume. În ultimii ani, membrii Institutului și-au asumat editarea altor serii: *Bibliotheca Archaeologica Moldaviae* (din 2005), *Honoraria* (din 2005), *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi* (din 2007) și *Scripta archaeologica et historica Dacoromaniae* (din 2009), în acest scop conlucrând în mod eficient cu Editura Academiei Române, Editura Istros a Muzeului Brăilei, cu editurile Trinitas și Golia ale Mitropoliei Moldovei și Bucovinei și cu Editura Universității „Al. I. Cuza” din Iași. Până în 2010, din primele trei serii ulterioare anului 2005 au apărut 13, nouă și, respectiv, opt volume, în vreme ce din ultima serie nu a fost posibilă decât tipărirea unui singur volum. *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, *Bibliotheca Archaeologica Moldaviae* și *Scripta archaeologica et historica Dacoromaniae* și-au fixat drept mobil publicarea monografiilor originale ale arheologilor din România și Basarabia, *Honoraria* cuprinde volume omagiale dedicate unor importante personalități științifice din țară, cu prioritate ieșeni (Mircea Petrescu-Dîmbovița, Ion Ioniță, Silviu Sanie, Virgil Mihailescu-Bîrliba, Dan Gh. Teodor, Alexandru Zub, Dan Monah, Ștefan Ștefănescu, Attila László), iar *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi* include studii ale unor cercetători de învederată reputație mondială (Charles J. Halperin, Sebastian Brather, Walter Pohl, Sergei G. Klyashtornyj, Michel Kazanski, Florin Curta, Leonid R. Kyzlasov, Heiko Steuer).

Înregistrând cu satisfacție realizările obținute de-a lungul unei jumătăți de veac de existență a *Arheologiei Moldovei*, dorim să omagiem contribuția esențială în apariția și coordonarea sa datorată academicianului Mircea Petrescu-Dîmbovița, care, la cei peste 95 de ani ai săi, găsește energia de a se interesa periodic de problemele curente ale revistei. Omagiem deopotrivă pe colegii ce nu mai sunt în viață, care s-au implicat cu devotament și profesionalism la sporirea prestigiului publicației Institutului de Arheologie și au colaborat în mod constant la aceasta, făcându-și din muncă o adevărată religie.

Dincolo de dificultățile prezente și de perspectivele incerte pentru viitorul apropiat, ne exprimăm speranța că traviul generației trecute va găsi respectul tinerilor cercetători de astăzi, dar și imboldul de a continua cu abnegație și responsabilitate ceea ce a fost bun și de a găsi soluții pragmatice de îmbunătățire și împlinire a conținutului său, prin evitarea rutinei, ermetismului și stereotipiei, și de a-i asigura o ritmicitate a apariției și o distribuție adecvată, în condițiile în care periodicul căruiia îi consacram aceste rânduri reprezintă o carte de vizită emblematică pentru colectivul ce trudește la editarea sa, asigurându-i particularizarea profilului și vizibilitate în lumea științifică.

ARHEOLOGIA MOLDOVEI – A REPORT
HALF A CENTURY AFTER THE FIRST ISSUE

Half a century has passed since the publication of the first issue of *Arheologia Moldovei*. The opportunity can be used for a scrutiny of the itinerary so far covered by the journal, and for a prefiguration of its future evolution, in keeping with today's scientific requirements in Romania and abroad. It has been a sinuous way, with achievements and satisfactions, but also with shortcomings and deceptions. Although we are not fond of emphatic rhetoric, we must admit that *Arheologia Moldovei* stands as a vector and a landmark with regard to accounting and dissemination of notable results of field investigations in Romanian territories east of the Carpathians.

In Iași, interest in vestiges of the remote past dates from the first decades of the 19th century, and it grew during the former half of the next century, without reaching a level of scientific maturity comparable to the one manifest in the academic life of neighboring countries. Scrutiny of archaeological items that were discovered either by systematic investigation or by chance was not doubled by publication of finds in accordance with scientific criteria. Some improvement in that respect began to take shape in 1927, when Professor Orest Tafrali (University of Iași) initiated the journal *Arta și Arheologia*, whose publication was suspended in 1938, that is, one year after the death of the founder. Even if the name of Tafrali's journal suggests a proportional representation of two disciplines, most of the published materials were on questions of art, as favorite domain of the founder, and it was only seldom that archaeological materials were published too. Certainly, one must take into account that – in the old capital of Moldavia, during the period between the two World Wars – there were quite few intellectuals capable of producing specialized archaeological papers.

After World War II, as the Iași system of high education employed specialists such as Mircea Petrescu-Dîmbovița and Dumitru Tudor – who had both graduated from the University of Bucharest –, the interest in prehistoric and ancient archaeology showed gradual increase, a fact that materialized in archaeology-oriented papers published in journals of composite contents (*Studii și cercetări științifice, Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*). The reorganization of the Museum of Antiquities in 1952 and the creation of a Department of Ancient History and Archaeology, as part of the Institute of History and Philology (belonging to the Iași Branch of the Academy of the Romanian People's Republic) in 1953, enhanced research mainly in the domain of ancient history. Under such circumstances, specialized publications were felt to be necessary for a credible turning to account of whatever local specialists' investigations produced. That need was so much the more imperative since, before the 70s of last century, among the Romanian centers of high education it was only Bucharest that possessed specialized archaeological journals: *Studii și cercetări de istorie veche*, founded in 1950, *Materiale și cercetări arheologice*, initiated in 1953, and *Dacia*, whose publication was resumed in 1957, after an interruption of almost one decade, imposed by the Communist regime.

It was Professor Mircea Petrescu-Dîmbovița who most keenly apprehended the necessity of a journal in which results of the archaeological investigations in the area between the East Carpathians and the Prut could be published. After he got his tenured position, in 1956, at the Faculty of History and Philology of the “Alexandru Ioan Cuza” University of Iași – a position doubled, in the same year, by the one of curator of the Museum of Antiquities (renamed as Museum of History of Moldavia in the next year) –, Mircea Petrescu-Dîmbovița considered it his task to persuade the academic and administrative authorities in the capital of Romania to allow the publication of such a journal in Iași.

The first issue of *Arheologia Moldovei* was published in 1961, by the publishing house of the Academy of the Romanian People's Republic (*Editura Academiei Republicii Populare Române*, which, for all its change of name in 1990 – into *Editura Academiei Române* –, continued to publish our journal). Besides Mircea Petrescu-Dîmbovița, as editor-in-chief, it was Adrian Florescu who, by his scrupulousness, contributed much to the growth of the journal. At the present moment, without playing *laudator temporis acti*, we can declare that *Arheologia Moldovei* – from its very beginnings, but without any initial stage of amateurish fumbings – showed a mature European stature.

Through the years that followed, the hard work – implied by the collection and selection of materials, and by the editing of texts proper and of adjacent illustrations – was done mainly by the senior editors (Mircea Petrescu-Dîmbovița, Virgil Mihailescu-Bîrliba, Dan G. Teodor, Victor Spinei), seconded by several editors and secretaries (Adrian Florescu, Ion Ioniță, Constantin Iconomu, Costel Chiriac, Cornelia-Magda Mantu [-Lazarovici], George Bodi), and assisted, to various degrees, by other members of the editorial committee (Alexandru Andronic, Nicolae Gostar, Silviu Sanie, Vasile Chirica, Dan Monah, Gheorghe Postică, Victor Cojocaru, Adrian Poruciuc), sometimes also by various researchers of the Institute of Archaeology. Beginning

with issue XXVII (2004), the journal has also benefited from an editorial advisory board, composed of outstanding Romanian and foreign specialists (John Chapman, Falko Daim, Linda Ellis, Ion Ioniță, Friedrich Lüth, Gheorghe Postică, Silviu Sanie, Wolfram Schier, Dan Gh. Teodor, Gerhard Trnka, Alexandru Vulpe), whose suggestions have often led to significant improvements in the quality of the published texts.

A multitude of specialists have been hosted in the pages of our journal, including not only members of the Institute of Archaeology (Anton Nițu, Eugenia Neamțu, Marilena Florescu, Silvia Teodor, Rodica Popovici, Felicia Monah, Costică Asăvoaie, Alexander Rubel, Dan Aparaschivei, George Bilavski, Lucian Munteanu, etc.), besides the above-mentioned members of the committee) and of the teaching staff of the Faculty of History[-Philosophy] of the “Alexandru Ioan Cuza” University of Iași (Marin Dinu, Attila László, Nicolae Ursulescu, Mihai Vasilescu, Lucrețiu Mihailescu-Bîrliba, Iulian Moga, etc.), but also many prestigious archaeologists, anthropologists, paleozoologists of Romania (the late Constantin Mătase, Olga Necrasov, Dumitru Tudor, Kurt Horedt, Emil Condurache, Mircea Rusu, Bucur Mitrea, Octavian Iliescu, Constantin Preda, Corina Nicolescu, Ion Horațiu Crișan, Maria Cristescu, Vasile Palade, Gavrilă Simion, Sergiu Haimovici, as well as the now active Alexandru Vulpe, Ion Glodariu, Vasile Ursachi, Mircea Babeș, George Trohani, Marin Cârțumaru, Valeriu Sîrbu, Paraschiva-Victorița Batariuc, Viorel M. Butnariu, Florin Curta, Luminița Bejenaru, Ruxandra Alaiba, Alexandru Madgearu, Bogdan Petru Niculică, etc.), of the Republic of Moldova (the late Pavel Bârnea, Vasile Grossu, Victor Sorochin, Ilie Borzic, as well as the now active Gheorghe Postică, Eugen Sava, Vlad Ghimpu, Ion Tentiuc, Igor Corman, Vlad Vornic, Sergiu Musteață, Ludmila Bacumenco, etc.), to whom we may add a number of promising young researchers, as well as a number of prestigious foreign specialists (Jaroslav Kudrnáč, Guy Rachet, Mikulas Dušek, Olaf Höckmann, Kenneth Honea, Gerhard Wirth, E. T. Tsvek, Linda Ellis, Jurgen Untermann, Nikolaus Boroffka, etc.).

In spite of its name, which seemingly suggests spatial limitation, *Arheologia Moldovei* has not focused exclusively on the East Carpathian area, but it has frequently got out of it, by publishing materials regarding other territories. Also, the chronological frame of the journal has been quite broad, going from the Paleolithic to late medieval times. Typologically, the range of published materials goes from synthetic articles to excavation reports, to notes regarding pieces of diverse provenance, and to scientific debates of general interest. Constantly represented have been the reports on results of diggings on sites with either settlements or necropoleis, such as the ones of Iași, Suceava, Băiceni, Lețcani, Bogdănești, Ciolăneștii din Deal, Mitoc, Cucorăni, Hudum, Barboși-Galați, Epureni, Mălești, Lozna, Izvoare, Poiana, Siret, Scânteia, Pocreaca, Tăcuta, Brădicești, Negoiești, Orheiul Vechi, Brăviceni, Banca, etc. In addition, *Arheologia Moldovei* has also published analytical presentations of historically relevant assemblages and hoards, such as the ones of Voinești, Oțeleni, Cotu Morii, Vovriești, Oboreceni, Traian, etc.

Collaborators of *Arheologiei Moldovei* have also authored remarkable synthetic studies with definitive conclusions regarding demographical, social-economic and religious realities of the East Carpathian space and of the neighboring areas. In that respect, worthy of attention are the papers on the archaeological cultures of Criș, Linear Pottery, Pre-Cucuteni, Cucuteni, Globular Amphorae, Monteoru, Sântana de Mureș-Černjakhov, on the Geto-Dacian, Celtic, Greek, Roman, Byzantine and medieval civilizations, on the migrations of the Indo-Europeans, Cimmerians, Scythians, Slavs, Hungarians and various Turkic populations, on types of contacts between natives and intruders, on Oriental, Geto-Dacian, Roman and Christian religious practices and representations, on particularly relevant pieces (such as fibulae, appliqués, rushlight lamps, glassware, earthenware), on the planimetry of Moldavian hospodars' and boyars' mansions, on salt exploitation, on the history of the archaeological investigations undertaken by Iași specialists, etc.

Beginning with issue VII (1972), the journal added a rubric of reviews and bibliographical notes, which grew richer by every new issue, and which included presentations and evaluations of works published in Romania and abroad, with a special focus on the thematic field of the prehistory and the ancient-medieval history of the Carpathian-Danubian space. Most of the materials that have been published in *Arheologia Moldovei* are in Romanian, with addition of abstracts in languages of wider circulation.

Besides materials meant to turn to account archaeological finds, *Arheologia Moldovei* has also published papers representing collateral fields, such as numismatics, sigilography and epigraphy. Also, the journal has remained open to domains that have thematic ties with archaeology: ancient and medieval history, ethnology, linguistics, all of which can enhance an archaeologist's cognitive capacity. In the same respect, worth mentioning is that, from its very beginnings (when such approaches sounded like pioneer's work), the journal has shown itself ready to publish results of pluridisciplinary research; it first hosted articles on paleofauna and paleoanthropology, and, subsequently, articles on issues such as metallographic tests, pollen analysis, textiles, etc.

Although *Arheologia Moldovei* was originally meant to be an annual journal, for various reasons (and contrary to the will of the editors) its publication was intermittent during the first decades after its foundation, so that, during the period 1961–1988, only ten issues were published, of which one was double (II–III, 1964). It was only beginning with 1989, thanks to the assistance of *Romanian Academy's Editorial House*, that regular publication could be ensured; as a result, between that year and 2010, a number of 21 issues have reached the shelves of libraries, only one of those issues being double (XXIII–XXIV, 2000–2001). During the last years, the leadership of the Institute of Archaeology and the editorial committee of the journal have done their best to mobilize all researchers and close collaborators in order that publication delays should be avoided. At the same time, special attention has been paid to broadening of the thematic range and to improvement of the contents.

In parallel, we have striven to develop dynamic and efficient exchange with publications of the same profile belonging to institutes, universities and museums in Romania and abroad. At present, with the help of the Iași Branch of the Romanian Academy, our Institute of Archaeology can afford to maintain exchange relationships with about 250 foreign partners; besides, 50 more copies of our journal are posted by *Romanian Academy's Library* to prestigious libraries abroad. Thus, in the field of human sciences, *Arheologia Moldovei* is among the Romanian journals with the best circulation abroad. Along that line, we have observed the precept that a book that does not circulate may be said not to exist at all, or to count only on bureaucratic lists of administrative offices, while being ignored in scholarly circles.

Beyond the journal's doubtless achievements and beyond the prestige it has gained, in Romania and abroad, we are aware of the fact that there are many things to be done in order to ensure a qualitative level comparative with the one of internationally acknowledged publications in the field. In that respect, improvements are necessary in both the intrinsic contents of the published materials, and the general graphical aspect of the journal. It is desirable that the issues of *Arheologia Moldovei* should also include theoretical papers on archaeology, on the methodology of field investigation and on the multipurpose interpretation of archaeological sites and finds. Also desirable would be papers that should reflect direct participation of the Romanian archaeological undertakings in the international flow of research of the same field, and in non-conventional debates on historiographical trends that polarize the interests of representatives of major European and American research centers. In the same respect, papers by prestigious foreign specialists would certainly make the pages of our journal look more attractive. Certainly, such a thing is not easy to achieve, taking into account that nowadays – in most European countries, as well as in Romania – there is a boom in publications. We will admit that there is a positive side of that phenomenon, but we must also observe that excess of typographical space often leads to diminution in the quality of printed matter, in keeping with the demand-supply binomial. Such diminution actually was to be expected, since the number of researchers has not grown at the same rate as the amount of publications.

We do favor the idea that more materials should be published in languages of international circulation, but we also expect more rigorous selection in that respect, because sometimes translations of papers with shortcomings of documentation or of interpretation prove to be harmful to the image Romanian historiography, which is placed in an unfavorable light.

It is well known that graphical features of printings are as vital for archaeological publications as for the ones that represent history of art, since illustrative materials sustain the assertions in the text proper, and makes them more credible. Unfortunately, due to financial restrictions, many Romanian publishing houses that undertake to issue scientific books cannot afford to print illustrations of top quality. Such a situation – which is more evident in Romania than it is in neighboring countries – has led to reproaches coming from foreign colleagues in regard the illustrations of *Arheologia Moldovei*. As Romania's economic hardships, which first appeared to be transient, now appear as endemic, and are often amplified by the incompetence of decision makers, we are skeptical in regard to a possible structural betterment in the near future, in the issues under discussion. *Nemo dat quod non habet*, after all.

In a convergent respect, we have the feeling that, in spite of perceptible progress in some aspects, on a general plane there is increasing discrepancy between our publications and analogous foreign ones, whose evolutions have shown more alert dynamics; *mutatis mutandis*, we could apply the same observation to other spheres of the Romanian cultural and scientific life. It would be to nobody's benefit, if – in getting carried away by the euphoria of our anniversary – we overlooked troublesome and disagreeable aspects, since such an attitude would lead to complacency and lethargy.

Arheologia Moldovei is not the only publication by the Institute of Archaeology of Iași, since members of the latter have also been preoccupied with the editing of a series of monographic volumes and collections of papers. Earliest of all was *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, which was initiated in 1987 by Dr. Vasile Chirica, and which, up until the end of 2010, came to include 22 volumes. In the meantime, members of the Institute have undertaken to publish several other collections: *Bibliotheca Archaeologica Moldaviae* (beginning with 2005), *Honoraria* (beginning with 2005), *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi* (beginning with 2007) and *Scripta archaeologica et historica Dacoromaniae* (beginning with 2009). In that direction, close collaboration has developed with *Editura Academiei Române*, *Editura Istros a Muzeului Brăilei*, *Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*, as well as with the publishing houses *Trinitas* and *Golia* of the Orthodox Metropolitan Seat of Moldavia and Bucovina. Up until 2010, in the three series initiated after 2005, there have been published thirteen, nine, and eight volumes, respectively; in the case of the last series mentioned above, only the publication of one volume has been possible. *Bibliotheca Archaeologica Iassiensis*, *Bibliotheca Archaeologica Moldaviae* and *Scripta archaeologica et historica Dacoromaniae* aim to publish original monographs by Romanian and Moldovan archaeologists, *Honoraria* includes volumes of homage to important scientific personalities of Romania, primarily of Iași (Mircea Petrescu-Dîmbovița, Ion Ioniță, Silviu Sanie, Virgil Mihailescu-Bîrliba, Dan G. Teodor, Alexandru Zub, Dan Monah, Ștefan Ștefănescu, Attila László), and *Florilegium magistrorum historiae archaeologiaeque Antiquitatis et Medii Aevi* includes collections of articles by specialists of worldwide reputation (Charles J. Halperin, Sebastian Brather, Walter Pohl, Sergei G. Klyashtornyj, Michel Kazanski, Florin Curta, Leonid R. Kyzlasov, Heiko Steuer).

By reviewing, with satisfaction, the achievements of *Arheologia Moldovei* during the half-century of its existence, we also mean to praise the essential role played, in the initiation and evolution of our journal, by Academician Mircea Petrescu-Dîmbovița. At his age of 95, he still finds enough energy to keep in touch with the current problems of *Arheologia Moldovei*. We must also show our respect to the memory of our colleagues who, in the meantime, have passed away, after having lived lives of professional devotion, and after having substantially contributed to our journal's growing prestige.

Beyond present difficulties and uncertain perspectives for the near future, we will express our hope that the hard work of the previous generation may enjoy the respect of today's young researchers, who may feel urged to continue, with self-abnegation and responsibility, everything that proved to be valuable in the work of their predecessors. The young generation in the field is expected to find solutions for the enrichment and improvement of the contents of our journal, for further avoidance of routine, hermetism and stereotypy, for regularity of issues and for adequate distribution, taking into consideration that the journal we hereby praise stands for an emblem of the team that will spare no effort in order to ensure its publication and to maintain its particular profile and its visibility in the academic world.

Translated by Adrian PORUCIUC